ECLI:LV:AT:2018:0629.C30499317.6.L

Lieta Nr. C30499317
SKC-781/2018
Civillietu departaments

Latvijas Republikas Augstākā tiesa
LĒMUMS
Rīgā 2018.gada 29.jūnijā

Augstākā tiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Zane Pētersone,
tiesnesis Intars Bisters,
tiesnesis Normunds Salenieks
izskatīja rakstveida procesā zvērinātu advokātu biroja „Vilgerts" blakus sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 7.novembra lēmumu, ar kuru atstāts negrozīts Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2017.gada 26.maija lēmums par ārvalsts tiesas nolēmuma atzīšanu un izpildīšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Apvienība „Magnusson International Verein" 2017.gada 9.maijā iesniedza Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā pieteikumu pret zvērinātu advokātu biroju „Vilgerts" par ārvalsts tiesas nolēmuma atzīšanu un izpildīšanu, lūdzot:

1) atzīt un izpildīt Šveices Federatīvās tiesas 2017.gada 2.marta spriedumu, ar kuru nolemts piedzīt no zvērinātu advokātu biroja „Vilgerts" pieteicējas „Magnusson International Verein" labā 5 528,93 *euro*;

2) piedzīt no zvērinātu advokātu biroja „Vilgerts" tiesāšanās izdevumus;

3) izsniegt izpildu rakstu.

Pieteikumā norādīti šādi apstākļi.

[1.1] Ar Šveices Federatīvās tiesas 2017.gada 2.marta spriedumu noraidīta zvērinātu advokātu biroja „Vilgerts" prasība par lietas nosūtīšanu atkārtotai izskatīšanai šķīrējtiesā sakarā ar pretprasības neizskatīšanu šķīrējtiesas procesā, piedzenot no zvērinātu advokātu biroja „Vilgerts" apvienības „Magnusson International Verein" labā kompensāciju saistībā ar tiesas procedūru 6 000 Šveices franku, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa ir 5 528,93 *euro*.

[1.2] Šveices Federatīvās tiesas 2017.gada 2.marta spriedums nav pārsūdzams un ir stājies likumīgā spēkā.

[1.3] 2017.gada 17.martā zvērinātu advokātu birojam „Vilgerts" nosūtīts uzaicinājums labprātīgi izpildīt spriedumu, tomēr spriedums labprātīgi nav izpildīts.

[1.4] Pieteicējas izdevumi par sprieduma tulkošanu un apliecināšanu ir 148,06 *euro*, un par pieteikumu samaksāta valsts nodeva 28,46 *euro* apmērā.

[1.5] Pieteikums pamatots ar Civilprocesa likuma 636.–638.pantu.

[2] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2017.gada 26.maija lēmumu apvienības „Magnusson International Verein" pieteikums par ārvalsts tiesas nolēmuma atzīšanu un izpildīšanu apmierināts. Tiesa nolēma:

1) atzīt un izpildīt Šveices Federatīvās tiesas 2017.gada 2.marta spriedumu, ar kuru nolemts piedzīt no zvērinātu advokātu biroja „Vilgerts" pieteicējas „Magnusson International Verein" labā kompensāciju saistībā ar Federālās tiesas procedūru 6 000 Šveices franku apmērā;

2) piedzīt no zvērinātu advokātu biroja „Vilgerts" pieteicējas „Magnusson International Verein" labā tiesāšanās izdevumus – valsts nodevu 28,46 *euro*, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6 *euro*, kā arī ar lietas vešanu saistītos izdevumus 148,06 *euro*, kopā – 182,52 *euro*.

Lēmums pamatots ar šādiem motīviem.

[2.1] Civilprocesa likuma 5.panta pirmā un trešā daļa noteic, ka tiesa izspriež civillietas saskaņā ar likumiem un citiem normatīvajiem aktiem, Latvijas Republikai saistošiem starptautiskajiem līgumiem un Eiropas Savienības tiesību normām. Ja attiecīgo tiesību jautājumu regulē Eiropas Savienības tiesību normas, kas ir tieši piemērojamas Latvijā, Latvijas likumu piemēro, ciktāl to pieļauj Eiropas Savienības tiesību normas.

[2.1.1] Ārvalstu tiesu nolēmumu atzīšanu un izpildīšanu regulē 2007.gada 30.oktobra Lugāno konvencija par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (turpmāk arī – Lugāno konvencija), kas noteic kārtību, kādā vienas dalībvalsts, kurai ir saistoša šī konvencija, spriedumu var atzīt un izpildīt citā dalībvalstī.

Lugāno konvencija ir spēkā Latvijā no 2010.gada 1.janvāra un Šveicē – no 2011.gada 1.janvāra.

[2.1.2] Saskaņā ar Lugāno konvencijas 32.pantu šajā konvencijā „spriedums" ir jebkurš spriedums, ko pieņēmusi tiesa valstī, kurai ir saistoša Lugāno konvencija, neatkarīgi no sprieduma nosaukuma, tostarp dekrēts, rīkojums, lēmums vai izpildraksts, kā arī izmaksu vai izdevumu noteikšana, ko veic tiesas ierēdnis.

Savukārt Lugāno konvencijas 33.panta 1. un 2.punkts noteic, ka spriedumu, kas pieņemts valstī, kurai ir saistoša šī konvencija, bez kādas īpašas procedūras atzīst pārējās valstīs, kurām ir saistoša šī konvencija. Jebkura ieinteresētā puse, kas sprieduma atzīšanu izvirza par galveno jautājumu strīdā, saskaņā ar šīs sadaļas 2. un 3.iedaļā noteiktajām procedūrām var iesniegt pieteikumu lēmuma pieņemšanai par sprieduma atzīšanu.

[2.2] Pieteikumam pievienota Šveices Federatīvās tiesas 2017.gada 2.marta sprieduma kopija, kura atbilst autentiskuma noteikšanas noteikumiem, kā arī Šveices Federatīvās tiesas 2017.gada 2.marta sprieduma tulkojums. Spriedumā nav norādes, ka tas būtu pārsūdzams, līdz ar to nav pamata apšaubīt tā spēkā esību.

[2.3] Civilprocesa likuma 637.panta pirmā daļa paredz, ka ārvalsts tiesas nolēmumu atzīst saskaņā ar 77.nodaļas „Ārvalstu tiesu nolēmumu atzīšana un izpildīšana" noteikumiem, ievērojot Civilprocesa likuma vispārējos noteikumus.

[2.4] Ņemot vērā, ka Lugāno konvencijas 34. un 35.pantā un Civilprocesa likuma 637.panta otrajā daļā noteiktie ārvalsts sprieduma neatzīšanas pamati nav konstatējami un saskaņā ar Lugāno konvencijas 36.pantu ārvalstīs pieņemti spriedumi nekādos apstākļos nav pārskatāmi pēc būtības,

nepastāv šķēršļi, lai atzītu un izpildītu Šveices Federatīvās tiesas 2017.gada 2.marta spriedumu Latvijas Republikā.

[3] Zvērinātu advokātu birojs „Vilgerts" iesniedza blakus sūdzību par minēto lēmumu, lūdzot to atcelt un pieteikumu noraidīt.

[4] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 7.novembra lēmumu Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2017.gada 26.maija lēmums atstāts negrozīts un blakus sūdzība noraidīta.

Apgabaltiesa pievienojusies pirmās instances tiesas lēmuma motivācijai un papildus norādījusi šādus argumentus.

[4.1] Pirmās instances tiesa pamatoti atzina, ka ir piemērojama Lugāno konvencija.

[4.1.1] Saskaņā ar Lugāno konvencijas 1.panta 1.punktu šī konvencija ir piemērojama civillietās un komerclietās neatkarīgi no tiesas būtības, bet šī panta 2.punkta „d" apakšpunkts paredz, ka konvencija netiek piemērota attiecībā uz šķīrējtiesu.

[4.1.2] Nolēmums, kura atzīšanu un izpildi Latvijā lūdz pieteicēja, proti, Šveices Federatīvās tiesas 2017.gada 2.marta spriedums, ir vispārējās jurisdikcijas tiesas nolēmums, ar kuru, noraidot zvērinātu advokātu biroja „Vilgerts" apelācijas sūdzību par Šveices palātas Šķīrējtiesas institūcijas 2016.gada 8.jūnija spriedumu, zvērinātu advokātu birojam „Vilgerts" ir noteikts pienākums izmaksāt pieteicējai kompensāciju saistībā ar Federālās tiesas procedūru 6 000 Šveices franku apmērā.

Apstāklis, ka sprieduma ievaddaļā norādīts, ka strīda priekšmets ir „Starptautiskā šķīrējtiesa", nevar būt pamats secinājumam, ka, lemjot jautājumu par šī ārvalsts tiesas nolēmuma atzīšanu un izpildi Latvijā, Lugāno Konvencija nav piemērojama. Minētās tiesas spriedums daļā par pienākuma noteikšanu zvērinātu advokātu birojam „Vilgerts" izmaksāt pieteicējai kompensāciju sakarā Šveices Federālās tiesas procedūru nekādā veidā nav saistīts ar Šveices palātas Šķīrējtiesas institūcijas izskatīto strīdu pēc būtības, kā arī nav atzīstams, ka šis nolēmums pieņemts jautājumā par pagaidu noregulējumu šķīrējtiesas procesā.

Apstākļos, ka ar Šveices vispārējās jurisdikcijas tiesas spriedumu ir noraidīta apelācijas sūdzība un lieta pušu strīdā atkārtoti šķīrējtiesā netiek skatīta, šķīrējtiesas lietvedības ietvaros nevar tikt pieņemts nolēmums par tiesas izdevumu piedziņu.

[4.1.3] Par nepamatotu atzīstama zvērinātu advokātu biroja „Vilgerts" atsaukšanās uz Eiropas Savienības Tiesas 1998.gada 17.novembra spriedumu lietā Nr. C-391/95 *Van Unden Maritime BV*. Minētās lietas ietvaros Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma saņemšanai uzdoti jautājumi, kas radušies strīdā saistībā ar pagaidu noregulējuma piemērošanu attiecībā uz parāda samaksu, kas izriet no līguma, kurā ietverta šķīrējtiesas klauzula (2.punkts), kas vistiešākajā veidā saistīti ar Konvencijas 24.panta (šībrīža redakcijā – 31.panta) par pagaidu pasākumu, tostarp aizsardzības pasākumu piemērošanu, kā rezultātā šī sprieduma nolemjošā daļa satur atbildes uz jautājumiem par piekritību, lemjot jautājumus, kas saistīti ar pagaidu un aizsardzības pasākumu piemērošanu.

[4.2] Blakus sūdzības arguments, ka ar ārvalsts tiesas nolēmumu, kura izpilde tiek lūgta, starp pusēm pastāvošais strīds nav izlemts pēc būtības, kā rezultātā šis nolēmums nav uzskatāms par ārvalsts tiesas nolēmumu, kas izpildāms Latvijā Civilprocesa likuma 636.panta izpratnē, ir atzīstams par formālu iebildumu.

Ar Šveices Federatīvās tiesas nolēmumu ir izlemts jautājums par zvērinātu advokātu biroja „Vilgerts" apelācijas sūdzības, kas iesniegta par šķīrējtiesas nolēmumu, virzību, proti, apelācijas sūdzība netika pieņemta izskatīšanai. Atsakoties pieņemt apelācijas sūdzību, Šveices vispārējās jurisdikcijas tiesa ir izlēmusi jautājumu, kas saistīts ar vispārējās jurisdikcijas tiesas procedūras izmaksām. Līdz ar to zvērinātu advokātu birojam „Vilgerts" šīs izmaksas pieteicējai ir jāatlīdzina.

[4.3] Par pamatu pārsūdzētā lēmuma atcelšanai nevar būt blakus sūdzības arguments, ka tiesas izdevumu piedziņa ar Šveices Federatīvās tiesas spriedumu neatbilst Latvijas tiesību sistēmai, proti, ir pretrunā Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2011.gada 6.aprīļa spriedumā lietā Nr. SKC-143/2011 norādītajam, ka gadījumā, ja lietas izskatīšanas gaitā nav pieteikts lūgums par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tad nav pieļaujama šī jautājuma izlemšana citā tiesvedībā.

Tā kā ir ievērota Šveicē noteiktā šķīrējtiesas nolēmuma pārsūdzēšanas kārtība, iesniedzot apelācijas sūdzību Šveices Federatīvajai tiesai, kompensācijas piedziņu par šīs tiesas procedūru nevar atzīt par neatbilstošu Latvijas tiesību sistēmai, jo arī Latvijas Republikas tiesību sistēma paredz tiesāšanās izdevumu atlīdzību.

[4.4] Par pamatu lēmuma atcelšanai un pretēja nolēmuma pieņemšanai nevar kalpot arī blakus sūdzībā izteiktie iebildumi par Šveices Federatīvās tiesas sprieduma spēkā esību.

Pieteikumam pievienota autentiskuma noteikšanas kritērijiem atbilstoša Šveices Federatīvās tiesas nolēmuma kopija, kā arī šī sprieduma tulkojums. Ņemot vērā, ka Šveices Federatīvās tiesas spriedums nesatur norādi, ka tas ir pārsūdzams, nav pamata apšaubīt faktu, ka spriedums ir stājies likumīgā spēkā. Savukārt prasība pievienot pieteikumam apliecinājumu, ka ārvalsts tiesas nolēmums ir stājies likumīgā spēkā, attiecināma uz pārsūdzamiem nolēmumiem. Turklāt zvērinātu advokātu birojs „Vilgerts" neiesniedza pierādījumus, ka Šveices Federatīvās tiesas nolēmums būtu pārsūdzēts vai tā izpildīšana kādā daļā būtu atlikta.

[5] Par minēto lēmumu zvērinātu advokātu birojs „Vilgerts" iesniedza blakus sūdzību, lūdzot lēmumu atcelt.

Blakus sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.

[5.1] Apgabaltiesa nepamatoti piemēroja Lugāno konvenciju, jo atbilstoši Lugāno konvencijas 1.panta otras daļas „d" punktam šo konvenciju nepiemēro attiecība uz šķīrējtiesu. Šveices Federatīvās tiesas spriedums skar šķīrējtiesas procesu.

[5.1.1] Atbilstoši Civilprocesa likuma 644.panta otrajai daļai attiecībā uz sprieduma atzīšanas un izpildes kārtību piemērojami Civilprocesa likuma 77. nodaļas noteikumi par ārvalstu tiesas nolēmumu atzīšanu. Civilprocesa likuma 636.panta pirmā daļa noteic, ka ārvalsts tiesas nolēmums šīs nodaļas izpratnē ir ārvalsts tiesas pieņemts spriedums, ar kuru strīdus jautājums starp pusēm ir izspriests pēc būtības, kā arī ārvalsts tiesas apstiprināts izlīgums.

Minētā Civilprocesa likuma nodaļa ir piemērojama tikai tiktāl, cik tas nepieciešams starptautiskā līguma vai Eiropas Savienības regulas sekmīgai procesuālai piemērošanai Latvijā.

[5.1.2] Šveices Federatīvā tiesa ar spriedumu nav izlēmusi strīdu pēc būtības, bet gan lēmusi par jautājumu, kas tieši izriet no pušu strīda, kas ir nodots šķīrējtiesai. Sprieduma pirmajā lapā ir norādīts, ka strīda priekšmets ir starptautiskā šķīrējtiesa, un arī sprieduma tekstā apstiprināts, ka tas pieņemts sakarā ar strīdu, kas starp pusēm tika izskatīts šķīrējtiesā. Šveices Federatīvā tiesa spriedumā norāda, ka „zvērinātu advokātu birojs „Vilgerts" savā apelācijas sūdzībā saistībā ar šo civillietu lūdz atcelt šo tiesas spriedumu un šo lietu lūdz nosūtīt atpakaļ izskatīšanai šķīrējtiesā, lai izskatītu tikai prasītāja pretprasību".

No minētā secināms, ka spriedums ir tieši saistīts ar šķīrējtiesas procesu un tā ierosināšanas pamatā ir šķīrējtiesas process, kurā tika skatīts strīds starp pusēm. Līdz ar to sprieduma atzīšana, balstoties uz Lugāno konvenciju, nav pieļaujama, jo no tās piemērošanas loka ir tieši izslēgts šķīrējtiesu process un ar to saistīto nolēmumu atzīšana un izpilde.

[5.1.3] Lugāno konvencijai identisks regulējums ir ietverts arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 12.decembra Regulas (ES) Nr. 1215/2012 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (turpmāk – Briseles I *bis* Regula) 1.panta otrās daļas 2.punktā, atbilstoši kuram šo regulu nepiemēro attiecībā uz šķīrējtiesu procesu un ar to saistītajiem nolēmumiem.

Tiesību doktrīnā pastāv vienprātība, ka Eiropas Savienības Tiesas prakse ir attiecināma arī uz Lugāno konvencijas iztulkošanu un piemērošanu.

[5.1.4] Interpretējot Briseles I *bis* Regulas 1.panta otrās daļas 2.punktu, tiesību doktrīnā ir norādīts, ka minētais ierobežojums attiecas uz dalībvalsts tiesu procesiem, kuros dalībvalsts šķīrējtiesas procesā var skatīt noteiktus jautājumus, piemēram, šķīrējtiesnešu iecelšana, šķīrējtiesas procesa norises vietas noteikšana vai procesuālo termiņu pagarināšanas izlemšana. Tātad saskaņā ar minēto interpretāciju Lugāno konvencija nav piemērojama gadījumos, kad jautājums ir skatīts dalībvalsts vispārējās jurisdikcijas tiesā, bet pēc būtības skar jautājumu konkrētā šķīrējtiesas procesā.

Tāpat tiesību doktrīnā atzīts, ka visi blakus procesi, kas ir tieši piesaistīti šķīrējtiesas procesam, ir izslēgti no Briseles režīma un Lugāno konvencijas piemērošanas loka, un tādi procesi, kuros nacionālā tiesa ir pieņēmusi nolēmumu par šķīrējtiesas sprieduma atcelšanu vai grozīšanu, arīdzan ir izslēgti no Briseles I regulas un Lugāno konvencijas piemērošanas loka.

Līdz ar to apgabaltiesas norāde, ka spriedumu ir pasludinājusi Šveices vispārējas jurisdikcijas tiesa, nevar būt par pamatu secinājumam, ka Šveices Federatīvās tiesas 2017.gada 2.marta spriedums ir atzīstams un izpildāms, balstoties uz Lugāno konvencijas noteikumiem.

[5.1.5] Eiropas Savienības Tiesa *Van Uden* lietā atzina, ka valsts tiesas nolēmums ir izslēdzams no Briseles I *bis* Regulas piemērošanas loka, ja procesa būtība un pamats ir šķīrējtiesa vai tai piesaistīts process.

Lai arī faktiskie apstākļi *Van Uden* lietā ir atšķirīgi, jāņem vērā Eiropas Savienības Tiesas norāde, ka galvenais kritērijs nosakot, vai strīdam ir piemērojama Briseles konvencija, ir strīda būtība, kā arī tas, vai strīds neizriet tieši no šķīrējtiesas procesa.

Līdz ar to, ievērojot, ka Šveices Federatīvās tiesas spriedums ir taisīts par vienu no šķīrējtiesas procesa jautājumiem, proti, ar šķīrējtiesu saistīto izdevumu atlīdzināšanu, sprieduma izpildei nav piemērojami Lugāno konvencijas noteikumi.

[5.1.6] Eiropas Savienības Tiesa ir uzsvērusi, ka, lai noteiktu, vai procesu valsts tiesā skar šķīrējtiesas process, kas ir izslēgts no Briseles I regulas piemērošanas loka, ir jānoskaidro, vai procesa būtība ir tieši un nesaraujami saistīta ar ierosinātu šķīrējtiesas lietu.

Konkrētajā gadījumā nav šaubu, ka Šveices Federatīvās tiesas spriedums ir pasludināts tieši un nepastarpināti saistībā ar šķīrējtiesas procesu, kas ļauj secināt, ka tas nav un nevar būt autonoms strīds, kas pakļauts valsts tiesas izskatīšanai, bet gan pakārtots jautājums, kas izriet no jau šķīrējtiesā izskatītas lietas.

[5.2] Pieteicējai „Magnusson International Verein" nav subjektīvo tiesību lūgt sprieduma atzīšanu un izpildi pēc būtības.

[5.2.1] Civilprocesa likuma 636.panta pirmā daļa paredz, ka ārvalsts tiesas nolēmums šīs nodaļas izpratnē ir ārvalsts tiesas pieņemts spriedums, ar kuru strīdus jautājums starp pusēm ir izspriests pēc būtības, kā arī ārvalsts tiesas apstiprināts izlīgums.

[5.2.2] Ar Šveices Federatīvās tiesas spriedumu strīds nav izspriests pēc būtības, jo strīds starp pusēm ir pakļauts izskatīšanai pēc būtības šķīrējtiesā. Spriedums attiecas vienīgi uz šķīrējtiesas procesa izdevumu atlīdzināšanu, kas tādējādi neļauj to uzskatīt par ārvalsts tiesas nolēmumu Civilprocesa likuma 636.panta pirmās daļas izpratnē.

Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka Civilprocesa likuma 77. nodaļa pieteicējai piešķir subjektīvās tiesības lūgt piedzīt no zvērinātu advokātu biroja „Vilgerts" izdevumus, kas saistīti ar šķīrējtiesas procesu, neskatoties uz to, ka konkrētos izdevumus formāli ir piedzinusi valsts tiesa.

[5.3] Pieteicēja jau ir vērsusies Latvijas Republikas tiesā ar pieteikumu pret zvērinātu advokātu biroju „Vilgerts" par ārvalsts šķīrējtiesas sprieduma atzīšanu un izpildīšanu Latvijas Republikā – Rīgas apgabaltiesas lietvedībā atrodas civillieta Nr. C30808016, kas ierosināta sakarā ar pieteicējas 2016.gada 4.novembra pieteikumu par ārvalsts šķīrējtiesas nolēmuma atzīšanu un izpildīšanu, ar kuru lūgts atzīt un izpildīt Šveices palātas Šķīrējtiesas institūcijas 2016.gada 8.jūnija spriedumu lietā Nr. 600428-2015 par 32 394,46 *euro* piedziņu no zvērinātu advokātu biroja „Vilgerts".

Ievērojot minēto, pieteicēja nepamatoti lūgusi šajā lietā atlīdzināt izdevumus, kas saistīti ar civillietā Nr. C30808016 izskatāmā sprieduma atzīšanu un izpildīšanu.

[5.4] Apgabaltiesa nepamatoti un pretēji Augstākās tiesas judikatūrai norāda, ka kompensācijas piedziņu par šīs tiesas procedūru nevar atzīt par neatbilstošu Latvijas tiesību sistēmai, jo arī Latvijas Republikas tiesību sistēma paredz tiesāšanās izdevumu atlīdzību.

Civilprocesa likums paredz tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanu, taču ne procesā par ārvalsts tiesas nolēmuma atzīšanu.

Augstākās tiesas Senāts lietā saistībā ar lietas vešanu saistīto izdevumu atlīdzināšanu ir norādījis, ka, ja puse atbilstoši Civilprocesa likuma 44.pantam nav lietas izskatīšanas gaitā pieteikusi lūgumus par tiesāšanās izdevumu, tostarp arī izdevumu advokāta palīdzības samaksai, piedziņu, tad šos jautājumus nevar izlemt citā, pavisam jaunā tiesvedības procesā, prasību pamatojot ar Civillikuma normām par zaudējumu atlīdzināšanu.

Attiecīgi neskaitāmu tiesvedības procesu ierosināšana saistībā ar tiesāšanās izdevumu atlīdzību un šo jautājumu izlemšana ar atsevišķiem spriedumiem ir varbūt pieļaujama Šveicē, taču šāda kārtība ir konceptuāli nepieļaujama Latvijas Republikā.

[5.5] Pieteicēja nav pierādījusi, ka spriedums ir stājies spēkā.

[5.5.1] Atbilstoši Civilprocesa likuma 637.panta otrajai daļai ārvalsts tiesas nolēmumu neatzīst, ja ārvalsts tiesas nolēmums nav stājies likumīgā spēkā. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 638.panta trešās daļas 1.punktu pieteikumam par ārvalsts tiesas nolēmuma atzīšanu vai izpildi jāpievieno apliecinājums, ka ārvalsts tiesas nolēmums stājies likumīgā spēkā, vai pienācīgi apliecināts nolēmuma noraksts.

[5.5.2] Lietā nav iesniegti pierādījumi, kas apstiprinātu pieteicējas apgalvojumu, ka spriedums nav pārsūdzams un ir stājies likumīgā spēkā. Tas vien, ka Šveices Federatīvās tiesas spriedumā nav norādes, ka tas ir pārsūdzams, pats par sevi nevar būt iemesls uzskatīt, ka pieteicēja pierādījusi sprieduma spēkā stāšanās faktu. Apliecinājumu, ka ārvalsts tiesas nolēmums stājies likumīgā spēkā, var izsniegt tikai tā pati ārvalsts tiesa, kas pieņēmusi nolēmumu, un šāds apliecinājums tiesai nav iesniegts.

Motīvu daļa

[6] Augstākā tiesa, izvērtējusi blakus sūdzību un pārējos lietas materiālus, atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 7.novembra lēmums ir atceļams un jautājums ir izlemjams pēc būtības, pieteikumu noraidot.

[7] Augstākā tiesa piekrīt blakus sūdzības argumentam, ka apgabaltiesa nepamatoti piemēroja Lugāno konvenciju, uzskatot Šveices Federatīvās tiesas nolēmumu par atzīstamu un izpildāmu Latvijas Republikā uz šīs konvencijas pamata.

[7.1] Tiesa vispārīgi pareizi norādīja, ka sprieduma atzīšanu un izpildīšanu regulē 2007.gada 30.oktobra Lugāno konvencija par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās. Tā noteic kārtību, kādā vienas dalībvalsts, kurai ir saistoša šī konvencija, spriedumu var atzīt un izpildīt citā dalībvalstī. Tāpat pareizi konstatēts, ka Lugāno konvencija ir spēkā gan Latvijā, gan Šveicē.

Taču tiesa nepareizi iztulkoja un piemēroja šīs konvencijas normas, proti, 1.panta otrās daļas „d" apakšpunktu, kurš noteic, ka šo konvenciju nepiemēro attiecībā uz šķīrējtiesu.

[7.2] Identisks regulējums ir ietverts **Padomes 2000.gada 22.decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (turpmāk – Briseles I Regula)** 1.panta 2.punkta „d" apakšpunktā (*šo regulu nepiemēro attiecībā uz šķīrējtiesu*) un minēto regulu aizstājušās Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 12.decembra Regulas (ES) Nr. 1215/2012 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (Briseles I *bis* Regulas) 1.panta 2.punkta „d" apakšpunktā (*šo regulu nepiemēro attiecībā uz šķīrējtiesu*).

Lai gan Šveice nav Eiropas Savienības dalībvalsts, Lugāno konvencijas un **Briseles I Regulas līdzvērtīgo tiesību normu, kā arī jebkuru šīs regulas grozījumu vienveidīgas interpretācijas mērķis izriet no Lugano konvencijas 2.protokola par konvencijas vienotu interpretāciju un**

par Pastāvīgo komiteju preambulas pēdējā apsvēruma (*Augstās Līgumslēdzējas Puses, vēloties* *novērst, pilnībā cienot tiesu neatkarību, atšķirīgas interpretācijas un panākt pēc iespējas vienotu šīs konvencijas un Regulas (EK) Nr. 44/2001 noteikumu, kas lielā mērā ir atkārtoti šajā konvencijā, [..] interpretāciju*), kā arī no šī protokola 1.panta, saskaņā ar kuriem tiesām, kurām ir jāpiemēro un jāinterpretē šī konvencija, ir pienākums nodrošināt minēto tiesību aktu līdzvērtīgo tiesību normu saskanīgu interpretāciju.

Eiropas Savienības Tiesa, salīdzinot *lis pendens* normas Lugano konvencijā un Briseles I un Briseles I *bis* Regulās, ir norādījusi, ka šīs Lugano konvencijas normas ir formulētas gandrīz identiski Regulas Nr. 44/2001 un Regulas Nr. 1215/2012 atbilstošajiem pantiem; saskaņā ar **Lugano konvencijas 2.protokolu tiesām ir pienākums nodrošināt minēto tiesību aktu līdzvērtīgo tiesību normu saskanīgu interpretāciju; un tiesa ir norādījusi** arī uz Regulas Nr. 44/2001 un Lugāno konvencijas normu priekšmetu un formulējumu identiskumu, kas ļauj garantēt abu tiesisko regulējumu saskaņotību (*sk. Eiropas Savienības Tiesas 2017.gada 20.decembra sprieduma lietā Schlömp, C-467/16, ECLI:EU:C:2017:993, 46.-48.punktu*).

[7.3] Briseles I *bis* Regulas preambulas 12.apsvērumā, cita starpā, norādīts, ka šī regula nebūtu jāpiemēro attiecībā uz šķīrējtiesu; ka uz dalībvalsts tiesas nolēmumu par to, vai šķīrējtiesas līgums ir vai nav spēkā neesošs, nederīgs vai neizpildāms, nebūtu jāattiecina šīs regulas noteikumi par atzīšanu un izpildi neatkarīgi no tā, vai tiesa par šo jautājumu ir lēmusi kā par galveno jautājumu vai kā par saistītu jautājumu; un ka šī regula nebūtu jāpiemēro nevienai darbībai vai papildu procedūrai it īpaši saistībā ar šķīrējtiesas izveidi, šķīrējtiesnešu pilnvarām, šķīrējtiesas procedūras norisi vai jebkuriem citiem šādas procedūras aspektiem, ne arī jebkurai citai darbībai vai spriedumam saistībā ar šķīrējtiesas nolēmuma anulēšanu, pārskatīšanu, pārsūdzēšanu, atzīšanu un izpildi.

Tātad preambulā skaidri noteikts, ka no regulas tvēruma ir izslēgti visa veida ar šķīrējtiesas procesu saistītie jautājumi, tostarp pārsūdzības process.

Ņemot vērā, ka šis skaidrojums ir ietverts Briseles I *bis* Regulas preambulā, bet pats Briseles I *bis* Regulas 1.panta 2.punkta „d" apakšpunkta normas teksts (*šo regulu nepiemēro attiecībā uz šķīrējtiesu*) ir palicis identisks Briseles I Regulas 1.panta 2.punkta „d" apakšpunkta tekstam, uzskatāms, ka Briseles I *bis* regula ir tikai paskaidrojusi jau līdz tam pastāvējušo normu, nevis to grozījusi.

Līdz ar to Briseles I *bis* Regulas preambulas 12.apsvērumā dotais skaidrojums ir vienlīdz attiecināms uz Briseles I Regulas 1.panta 2.punkta „d" apakšpunkta un Lugāno konvencijas 1.panta otrās daļas „d" apakšpunkta iztulkojumu.

[7.4] Ievērojot minēto, nav nozīmes tam, vai strīdus nolēmumu ir taisījusi vispārējās jurisdikcijas tiesa, bet gan ir nozīme tam, vai šis nolēmums ir saistīts ar šķīrējtiesas procesu, tostarp ar šķīrējtiesas nolēmuma pārskatīšanu vai pārsūdzēšanu.

[7.5] Augstākā tiesa piekrīt blakus sūdzībā minētajam, ka Šveices Federatīvā tiesa 2017.gada 2.marta spriedumā ir lēmusi par jautājumu, kas tieši izriet no pušu strīda, kas ir bijis nodots izskatīšanai šķīrējtiesā. Tas secināms no sprieduma kopumā un jo īpaši no sprieduma pirmajā lapā norādītā, ka strīda priekšmets ir starptautiskā šķīrējtiesa, apelācijas sūdzība saistībā ar šķīrējtiesas spriedumu, kuru 2016.gada 8.jūnijā izsniedza Šveices palātas šķīrējtiesu iestādes šķīrējtiesa (*Swiss Chambers' Arbitration Institution*). Arī sprieduma tekstā apstiprināts, ka tas pieņemts sakarā ar strīdu, kas starp pusēm tika izskatīts šķīrējtiesā, ka zvērinātu advokātu birojs „Vilgerts" sūdzas par šķīrējtiesu un ka zvērinātu advokātu birojs „Vilgerts" savā apelācijas sūdzībā saistībā ar šo civillietu lūdz atcelt šķīrējtiesas spriedumu un lietu lūdz nosūtīt atpakaļ izskatīšanai šķīrējtiesā, lai izskatītu tikai prasītāja pretprasību.

Līdz ar to Šveices Federatīvās tiesas spriedums ir pieņemts tieši saistībā ar šķīrējtiesas procesu – šķīrējtiesas nolēmuma pārsūdzēšanu, nevis par autonomu tikai vispārējās jurisdikcijas tiesai pakļautu strīdu. Tas izslēdz Lugāno konvencijas piemērošanu.

[8] Lietā nav strīda un no lietas apstākļiem redzams, ka konkrētais Šveices Federatīvās tiesas spriedums neietilpst arī 1958.gada 10.jūnija Ņujorkas konvencijas par ārvalstu šķīrējtiesu nolēmumu atzīšanu un izpildīšanu piemērošanas jomā, jo šī Konvencija piemērojama, atzīstot un izpildot tieši šķīrējtiesas nolēmumus.

No Tiesu informatīvās sistēmas (TIS) redzams, ka pieteicēja jau ir vērsusies Latvijas Republikas tiesā ar pieteikumu pret zvērinātu advokātu biroju „Vilgerts" par iepriekšminētā šķīrējtiesas sprieduma atzīšanu un izpildīšanu Latvijas Republikā, un tas atzīts un izpildīts ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 2.oktobra lēmumu lietā Nr. C30808016.

[9] Tā kā Šveices Federatīvās tiesas 2017.gada 2.marta spriedums nav atzīstams un izpildāms Latvijā uz starptautisko dokumentu (ne uz Lugano konvencijas, ne Ņujorkas konvencijas) pamata, tad vienīgais pamats minētā nolēmuma atzīšanai un izpildīšanai vēl varētu būt Civilprocesa likuma 637.pants (*ārvalsts tiesas nolēmumu atzīst saskaņā ar šīs nodaļas noteikumiem, ievērojot šā likuma vispārējos noteikumus*), ja nolēmums atbilstu Civilprocesa likuma 636.panta „Ārvalsts tiesas nolēmums" pirmās daļas prasībām.

[9.1] Civilprocesa likuma 636.panta pirmā daļa noteic, ka ārvalsts tiesas nolēmums šīs nodaļas izpratnē ir ārvalsts tiesas pieņemts spriedums, ar kuru strīdus jautājums starp pusēm ir izspriests pēc būtības, kā arī ārvalsts tiesas apstiprināts izlīgums.

[9.2] Augstākā tiesa atzīst, ka Šveices Federatīvās tiesas 2017.gada 2.marta spriedums, kuru lūgts atzīt un izpildīt, nav uzskatāms par spriedumu Civilprocesa likuma 636.panta pirmās daļas izpratnē, ar kuru pušu strīds būtu izspriests pēc būtības. No sprieduma redzams, ka pušu strīds ir izspriests pēc būtības ar šķīrējtiesas spriedumu, savukārt Šveices Federatīvajā tiesā tikai skatīta sūdzība par procesuāliem jautājumiem saistībā ar šķīrējtiesas procesa norisi, un Šveices Federatīvā tiesa nav devusi nekādu vērtējumu pušu pamata strīdam pēc būtības.

Par to, ka Civilprocesa likuma 636.panta pirmā daļa nav iztulkojama un piemērojama paplašināti, norāda likumdevēja rīcība, pieņemot 2006.gada 7.septembra likumu „Grozījumi Civilprocesa likumā" un sašaurinot Latvijas tiesu kompetenci ārvalsts tiesu spriedumu un ārvalsts tiesu apstiprinātu izlīgumu atzīšanā. Minētais izriet ne tikai no normas iepriekšējās redakcijas un grozītās redakcijas salīdzinājuma, bet arī no likumprojekta anotācijas, kurā tieši norādīts uz Latvijas tiesu kompetences sašaurināšanu (*sk. http://www.saeima.lv/L_Saeima8/lasa-dd=LP1556_0.htm*). Augstākā tiesa piekrīt tiesību doktrīnas atziņai, ka no minētās anotācijas skaidri secināma likumdevēja griba izslēgt no komentējamā pantā ietvertās ārvalsts tiesas nolēmuma definīcijas ārvalsts tiesu procesuālos lēmumus, ar kuriem lieta netiek izlemta pēc būtības (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. III daļa (61.-86.nodaļa). Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2014, 579.-580.lpp.*).

[10] Ņemot vērā iepriekšminēto, apgabaltiesas lēmums ir atceļams un pārējiem blakus sūdzības argumentiem nav nozīmes lietas izspriešanā.

Tā kā no iepriekšējās analīzes redzams, ka nav pamata Šveices Federatīvās tiesas 2017.gada 2.marta sprieduma atzīšanai un izpildīšanai Latvijā un attiecīgi asociācijas „Magnusson International Verein" pieteikuma apmierināšanai, tad nav lietderīgi lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai apgabaltiesai un procesuālās ekonomijas nolūkos atbilstoši Civilprocesa likuma 448.panta pirmās daļas 3.punktam jautājums Augstākajā tiesā ir izlemjams pēc būtības, apvienības „Magnusson International Verein" pieteikumu noraidot.

[11] Atceļot lēmumu, saskaņā ar Civilprocesa likuma 449.panta ceturto daļu (redakcijā, kas bija spēkā uz blakus sūdzības iesniegšanas brīdi – 2017.gada 27.decembri) zvērinātu advokātu birojam „Vilgerts" atmaksājama drošības nauda – 56,91 *euro*.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 447.panta pirmo daļu, 447.[1]panta pirmo daļu, 448.panta pirmās daļas 3.punktu,

449.panta pirmo un ceturto daļu, Augstākā tiesa

nolēma

atcelt Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 7.novembra lēmumu.

Noraidīt apvienības „Magnusson International Verein" pieteikumu pret zvērinātu advokātu biroju „Vilgerts" par Šveices Federatīvās tiesas 2017.gada 2.marta sprieduma atzīšanu un izpildīšanu.

Atmaksāt zvērinātu advokātu birojam „Vilgerts" drošības naudu 56,91 EUR (piecdesmit sešus *euro* un 91 centu).

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese referente Z. Pētersone

Tiesnesis I. Bisters

Tiesnesis N. Salenieks